

กลุ่มภารกิจจดหมายเหตุและสารนิเทศท้องถิ่น

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้

NORTH CLIPPING 2553/ 00038

ชื่อหนังสือพิมพ์ ไทยนิวส์	วันที่ ๕.1 S.A. 2552	ปีที่ 40	ฉบับที่	หน้า 11
-------------------------------------	--------------------------------	--------------------	---------	-------------------

วันเป็งปู้ดกับความเชื่อ ของชาวเหนือ

และพิธีตักบาตรหลังเที่ยงคืน ณ วัดสวนดอก

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
ไทยนิวส์	๕1 S.A. 2552	40		11

วันธรรมสวนะหรือวันพระใหญ่ ขึ้น 15 ค่ำ ที่ตรงกับวันพุธในแต่ละปีนั้น ไม่มีตายตัว บางปีมี 2 ครั้ง บางปีมีเพียง ครั้งเดียว แต่ปีที่ไม่มีเลยนั้นก็นับเป็นปีอธิก โซคจริง ๆ อย่างเช่นปี พ.ศ. 2552 มีตรง กัน 2 วัน และทั้งสองวันนั้นศรัทธา ประชาชนชาวเหนือเลยไปจนถึงชาวพม่า ต่างเชื่อว่าเป็นวันมหามงคล จึงพากัน ทำบุญตักบาตรตอนเช้าตรู่ ตั้งแต่พระ อาทิตย์ยังไม่ขึ้น

เพราะตามหลักสากล การเข้าสู่

วันเพ็ญ 15 ค่ำตรงกับวันพุธมีเพียงวันเดียว คือวันที่ 2 ธันวาคม ดังนั้นการทำบุญตักบาตร วันเพ็ญจึงเริ่มขึ้นตั้งแต่หลังเที่ยงคืนของวัน ที่ 1 ธันวาคม เป็นต้นไป

ความเป็นมาของวันเพ็ญดี ถือเอา พระอุปคุตเถระเป็นหลัก พุทธประวัติกล่าวไว้ ว่า พระอุปคุตเถระถือกำเนิด มาในตระกูลของ พ่อค้า ที่เมืองมฤรา เป็นเมืองที่ตั้งอยู่บนฝั่งแม่น้ำ ยมุนา มีพี่ชาย 2 คน พระเถระคนสุดท้ายต้อง ดันเหตุที่พระอุปคุตเข้าบวช เนื่องจากบิดา ให้สัญญาแก่พระเถระชื่อพระสาณวาสี หาก

ตนมีลูกชายจะให้บวช เป็นพระมีลูกชาย คนแรกก็ไม่ยอมให้ บวชเกรงจะไม่สืบทอด คนที่สองก็ไม่ให้บวช จนมาถึงลูกชายคนที่ 3 ชื่อว่า "อุปคุต" จึง ให้ลูกบวช

พระอุปคุต ขณะเป็นฆราวาส ได้ ช่วยบิดาขายเครื่องหอมในร้าน เป็นที่น่า

วันใหม่ของวันขึ้น 15 ค่ำ ถือเอาตั้งแต่ หลังเที่ยงคืนของวันขึ้น 14 ค่ำ ดังนั้นพี่น้องประชาชนชาวเหนือจึงพากันตักบาตร วันเพ็ญตรงกับวันพุธ หรือวันเพ็ญดี ตั้งแต่ หลังเที่ยงคืนเมื่อเข้าสู่วันขึ้น 15 ค่ำ ซึ่ง เมื่อตรวจสอบแล้วในปี พ.ศ. 2552 นี้มี

อัศจรรย์ว่านับแต่มาอุปคุตเฝ้าอยู่ในร้าน เครื่องหอมขายดีมาก เหมือนมีมนต์เสน่ห์ ดึงดูดผู้คนมาซื้อหาไม่ขาดระยะ สร้างความ มั่งคั่งให้แก่ตระกูลเป็นอย่างมาก ต่อมาพระสาณวาสีเถระ ได้เข้าไปในร้านของมานพอุปคุต เมื่อเห็นลักษณะแล้วเชื่อว่าเป็นผู้มีบุญจึง

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
ไทยนิวส์	๔.1 S.ศ. 2552	40		11

เทศนาธรรมให้อุปคุตฟัง พอฟังแล้ว มานพอุปคุตเกิดจิตสังเวชดวงตาเห็นธรรม บรรลุโสดาปัตติผล เป็นอริยบุคคลขั้นต้น ในพระพุทธศาสนา พระสาธนาภิเษกเถรทราบว่าหนุ่มอุปคุตได้ดวงตาเห็นธรรมแล้ว จึงได้ทวงสัญญากับบิดาของอุปคุตให้ออนุญาตออกบวช

พอออกบวชแล้ว พระอุปคุตตั้งใจเจริญภาวนา ถึงขั้นบรรลุเป็นพระอรหันต์ขึ้นมา สพ มีลูกศิษย์มากมาย ความทราบไปถึงพระเจ้าอโศกมหาราช ได้อาราธนา พระอุปคุตไปโปรดยังกรุง ปาฐลิบุตร (ตำนานคัมภีร์โอศิวาทน กล่าวไว้) ว่าพระอุปคุตชอบตัวไม่ยอมรับกิจนิมนต์ เพราะครั้งนั้นมีเดียรถีเกิดขึ้นมาก มักอ้างความสำเร็จต่างๆ เพื่อหาผลประโยชน์ โภคผลต่างๆ เสมอ พระอุปคุตเถระจึงปลีกวิเวกไปอยู่สะตือทะเล พระเจ้าอโศกมหาราชพยายามนิมนต์ขึ้นมาจนสำเร็จ เพื่อให้มาสังคายนาพระไตรปิฎก ขณะพระอุปคุตผุดขึ้นจากทะเลก็มีใบบัว และสาหร่าย พร้อมทั้งสัตว์น้ำต่างๆ ติดมาด้วย ตามนันทางพม่าจึงเรียกว่า "พระบัวเข็ม" แต่ของไทย มีการสืบทอดกันยังไม่สามารถสรุปได้ว่า พระบัวเข็ม กับพระอุปคุต เป็นองค์เดียวกันหรือไม่ แต่พระเถระทั้งสองปางนั้นต่างกันเห็นได้ชัด คือพระบัวเข็มมีใบบัวปิดไว้บนเศียร แต่พระอุปคุตเป็นพระอุ้มบาตร แหงนหน้าขึ้นมองดวงอาทิตย์

อย่างไรก็ตาม เพราะความเลื่อมใสศรัทธาของพุทธศาสนิกชนสืบทอดกันมา ต่างเชื่อว่าเมื่อได้บูชาพระบัวเข็มหรือพระอุปคุต

แล้ว มักได้อานิสงค์คือความสำเร็จอย่างรวดเร็ว พลัน ตามวัดวาอารามต่างๆ ในภาคเหนือ ตั้งแต่อดีตมาถึงปัจจุบัน เมื่อจะมีงานบุญทั้งหลาย ก็จะสร้างซุ้มพระอุปคุตขึ้น แม้ไม่มีรูปเหมือนรูปหล่อพระอุปคุตก็จะไปงมก้อนหินจากแม่น้ำขึ้นมาไว้แล้วบูชาพระอุปคุต ขอพระไห้งานทุกอย่างสำราญเรียบร้อยปราศจากอุปสรรคปัญหา ก็ล้วนสำเร็จด้วยดี ความตามนัยนี้จึงทำให้เกิดความนิยมเลื่อมใสในปาฏิหาริย์ของพระอุปคุตเถระมากขึ้นเรื่อยๆ ที่สำคัญเมื่อถึงวันพระขึ้น 15 ค่ำ ตรงกับวันพุธจึงมีการทำบุญใหญ่เรียกว่า "วันเป็งปู้ด"

ปี 2552 มีวันเพ็ญตรงกับวันพุธเพียงวันเดียวดังที่กล่าวแล้ว ชาวจังหวัดเชียงใหม่จึงตั้งตารอคอย เพื่อจะได้ทำบุญกับพระอุปคุตเถระ ในวันเป็งปู้ด ซึ่งพอดีกับที่วัดสวนดอก (พระอารามหลวง) อ.สุเทพ อ.เมือง จ.เชียงใหม่ ได้เชิญพระอุปคุตเถระแกะสลักหินโบราณจากเมืองเชียงตุงมาไว้สักการะ และประกอบพิธีบูชาพระอุปคุตมาตั้งแต่ปีที่แล้ว จึงได้กำหนดการจัดงานทำบุญตักบาตรพระอุปคุตขึ้น โดยนางชนิษฐา ศรีรัตน์ ประธานคณะกรรมการกิจกรรมตักบาตรวันเป็งปู้ด วัดสวนดอก (พระอารามหลวง) เปิดเผยว่า กิจกรรมทำบุญตักบาตรเป็งปู้ด ตามประเพณีเมืองเหนือ จะมีขึ้นในคืนวันพุธวันที่ 1 ธันวาคม 2552 เพื่อถวายแด่พระมหาเถระอุปคุต ซึ่งเป็นที่ศรัทธาของพุทธศาสนิกชน แต่ปีนี้เห็นพ้องกันว่าควรประกอบพิธีทำบุญวันเป็งปู้ดเพื่อ

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
ไทยนิวส์	๒๑ ส.ค. 2552	40		11

ถวายพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อทรงหายจากพระอาการประชวร และจะมีการลงนามถวายพระพรชัยมงคล เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษาที่จะถึง 5 ธันวาคม 2552 พิธีจะเริ่มตั้งแต่ 22.00 น. มีการสมโภชเทียนพรรษา ฟังเทศน์อาถรรพ์ของการทำบุญกับพระอุปัชฌาย์ หลังเที่ยงคืนร่วมกันทำบุญตักบาตรข้าวสารอาหารแห้งและปัจจัยตามกำลังศรัทธา

พิธีตักบาตรหลังเที่ยงคืน ก่อนเข้าสู่วันพระขึ้น 15 ค่ำ ตรงกับวันพุธของชาวเหนือ หรือวันเป็งปูด ในคืนวันที่ 1 ธันวาคม 2552 พระราชปริยัติเมธี เจ้าอาวาสวัดสวนดอก (พระอารามหลวง) เห็นว่าคณะศรัทธาประชาชนทุกหมู่เหล่าจักได้ร่วมกันทำบุญตามประเพณี จึงอัญเชิญพระอุปัชฌาย์หินหยกอายุหลายร้อยองค์เดียวในโลกจากเมืองเชียงตุงพม่า และพระอุปัชฌาย์จากวัดท่าตอนอีกองค์ให้พุทธศาสนิกชนได้สักการบูชาพร้อมเพรียงกัน จึงได้จัดพิธีขึ้น ณ พระวิหารหลวงวัดสวนดอก

ส่วนพิธีตักบาตรจัดรอบพระวิหารหลวง โดยนิมนต์พระครูบาน้อย วัดสันปูเลย อ.ดอยสะเก็ด จ.เชียงใหม่ เป็นเทศนา อาถรรพ์การทำบุญกับพระอุปัชฌาย์ และพร้อมกันรับศีลรับพรก่อนทำบุญตักบาตรหลังเที่ยงคืน

จึงเชิญชวนศรัทธาสาธุชนได้ร่วมทำบุญวันเป็งปูด ซึ่งปีนี้ก็มีเพียงวันเดียว และร่วมกันสวดมนต์คาถาบูชาพระอุปัชฌาย์เถระดังนี้ "อุปัชฌาย์โต จะ มหาเถโร สัมพุทธะนะ วียากะโต มารีญจะ มาระพะลังจะ โส อิทา นิ มหาเถโร นมัสสิตะวา ปฏิญฺญีโต อะหัง วันทาเม อิทาเนวะ อุปัชฌาย์โต จะ มหาเถโร ยัง ยัง อุปัทฺเทวัง ชาตัง วิรัง เสดติ อะเสสะโต มหาเถโร ภะวะตุ เม"

สวดแล้วทุกท่านจะได้รับอาถรรพ์เร็วพลัน สมปรารถนา ทุกคนทุกท่าน ตามบุญญาบารมีของแต่ละคนแน่นอน.

บุญย์ มหาฤทธิ์ / รายงาน